

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
педагогіки і психології

_____ Олефіренко Т.О.

«___» _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

спецкурсу

«Основи професійного самовдосконалення психологів»

освітнього рівня бакалавр
(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія (Практична психологія)
(код і назва спеціальності)

Шифр за навчальним планом ВВІ. 1.03

Київ
2020

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Психологічні технології забезпечення проектної діяльності», затвердженої Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова від _____, протокол № _____.

Розробник: **О.М.Зінько**, доцент кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

“28” серпня 2020 року, протокол № 1

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

I. Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів - 3		Методи навчання Пояснювально-ілюстративні методи. Інтерактивні методи: <i>мікрвикладання, емпатії, інциденту</i> Рольовий тренінг. Розв'язування психологічних завдань.
Спеціальність (код, назва) 0.53 «Психологія» («Практична психологія»)	Загальна кількість годин - 90		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень: «бакалавр»	Лекції:		
	16		
	Семінарські (практичні) заняття:		
Варіативна	11		
	Лабораторні заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1-й	6		
	Індивідуальна робота:		
Семестр: 7-й			
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) 2 год - аудиторне: 2 год - самостійна робота	57		
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - укр.	38%:62%		

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливі техніки та методики професійного самовдосконалення.

Міждисциплінарні зв'язки.

Зміст спецкурсу ««Основи професійного самовдосконалення психологів»» тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Основи психотерапії», «Психологія особистості», «Психологічне консультування».

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення у системі вищої школи та неперервного професійного зростання для досягнення вершин особистісного та професійного розвитку.

Основними завданнями вивчення спецкурсу є:

- розширення й поглиблення знань у сфері професійного самовдосконалення;
- вироблення необхідних умінь професійного самовиховання, самоосвіти та самоорганізації майбутніх психологів під час навчання у вищих навчальних педагогічних закладах;
- стимулювання до особистісного та професійного самовдосконалення;
- створення студентами індивідуальної стратегії професійного самовдосконалення протягом навчання.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сутнісності ознаки, складових, психологічних механізмів, форм, методів, етапів, змісту та особливостей провідних форм самовдосконалення психолога, таких як, самовиховання, самоосвіта й самоорганізація. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати методи та прийоми самовиховання, самоосвіти та самоорганізації під час навчання у вищих навчальних педагогічних закладах. 	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях психологічної допомоги.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати в команді.</p>
2.	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні напрями самовдосконалення в роботі психолога. • форми та способи самовдосконалення у роботі психолога. 	<p>ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел</p> <p>ФК5. Здатність</p>

	<p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • створювати власну програму професійного самовдосконалення. • розробляти авторські тренінги професійного самовдосконалення. 	<p>використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій</p> <p>ФК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту</p> <p>ФК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики</p> <p>ФК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку</p> <p>ФК13. Здатність бачити та формулювати певні проблеми; ставити попередні діагнози, уточнювати їх. Здатність передбачати результат взаємодії з клієнтом та характер зворотної реакції на свої вимоги.</p> <p>ФК14. Здатність розробляти тренінги; створювати певні завдання розвивального характеру.</p> <p>ФК15. Здатність організовувати власну діяльність і конструктивну взаємодію між психологом та клієнтами та останніх між собою, управляти дискусією.</p> <p>ФК16. Здатність презентувати себе як фахівця, який спроможний надати кваліфіковану допомогу; здатність викликати симпатію, довіру; зацікавлювати, вести за собою, заохочувати, підтримувати, заспокоювати, переконувати, вмотивувати.</p>
--	--	--

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **3** кредити ЄКТС 90 годин.

Примітка. У зв'язку із відсутністю академічної групи, для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою відведено 9 аудиторних годин (індивідуальна робота) на денній формі навчання. Індивідуальна робота планується у формі лекцій (4 год) та практичних занять (5 год).

У зв'язку з дією коронавірусу COVID-19 заплановано змішане навчання: аудиторна та дистанційна форми. Дистанційна форма – на платформі Google meet. Якщо заняття відбудеться у дистанційній формі, то навпроти виду заняття у тематичному плані позначено букву д.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
Змістовий модуль I. Самовдосконалення особистості як психолого-педагогічна проблема											
1	Т. I.1. Самовдосконалення як чинник професійного розвитку особистості.	6	2д	2	2	5					
2	Т. I.2. Діагностика готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.	8	4	2д	2	5					
3	Т. I.3. Особливості формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.	8	4д	2	2	6					
4	МКР № 1					2					
Разом за змістовим модулем 1:		22	10	6	6	18					
Змістовий модуль II. Основні складові професійного самовдосконалення психолога											
5	Т. II.1. Особистісно-професійне самовиховання психолога	6	2	2	2	6					
6	Т. II.2. Самоосвіта майбутніх психологів у процесі навчання у ВНЗ.	5	2д	1	2	6					
7	Т. II.3. Самоорганізація майбутніх психологів під час навчання у ВНЗ.	5	2	1д	2	6					
8	Т. II.4. Формування професійного іміджу майбутніх психологів у процесі професійної підготовки.	6	4д		2	6					

9	МКР № 2					2					
Разом за змістовим модулем 2:		22	10	4	8	28					22
Разом годин:		44	16	11		57					90
					1						
					4						

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	4.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
I.	Модуль I. Самовдосконалення особистості як психолого-педагогічна проблема	2	2
1.1	Тема 1. Самовдосконалення як чинник професійного розвитку особистості. Зміст поняття «самовдосконалення». Феномен самовдосконалення особистості у науковій літературі. Філософські, психологічні та педагогічні аспекти вивчення феномена самовдосконалення. Структура готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення. Рекомендовані інформаційні джерела <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 4, 14]; • додаткові: [5]. 	1	1
1.2	Тема 2. Діагностика готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення. Критерії та показники готовності до професійного самовдосконалення. Методи діагностики готовності до особистісного та професійного самовдосконалення майбутніх психологів. Рекомендовані інформаційні джерела <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 3, 7, 14]; • додаткові: [2]. 		
1.3.	Тема 3. Особливості формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення. Формування готовності до професійного самовдосконалення в педагогічній теорії та практиці. Педагогічні умови, форми та методи формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення під час навчання у ВНЗ. Рекомендовані інформаційні джерела <ul style="list-style-type: none"> • основні: [3, 7, 14]; • додаткові: [9]. 		
	Модульний контроль Разом за першим модулем		
	Модуль II. Основні складові професійного самовдосконалення психолога		
2.1	Тема 4. Особистісно-професійне самовиховання психолога. Зміст поняття «самовиховання». Розвиток ідей самовиховання в історії		

	<p>людства. Сутність, зміст, особливості, етапи і чинники самовиховання. Завдання професійного самовиховання психологів. Мотиви професійного самовиховання. Складові процесу професійного самовиховання. Методи, засоби і техніки самовиховання психологів. Самовиховання на різних вікових періодах та етапах професіогенезу психологів. Особливості самовиховання студента-психолога.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 3, 7,14]; • додаткові: [2]. 	1	1
2.2	<p>Тема 5. Самоосвіта майбутніх психологів у процесі навчання у ВНЗ. Визначення самоосвіти як категорії. Співвідношення між поняттями “освіта”, “самоосвіта”, “самостійна робота” . Нормативно-правові документи Міністерства освіти та науки, які спрямовують на самоосвіту. Індивідуальні та колективні форми професійної самоосвіти психолога. Новітні засоби самоосвіти психолога. Основні компоненти готовності до самоосвіти психолога. Методи самоосвіти психолога. Основні вимоги до самоосвіти психолога. Етапи самоосвіти психолога. Критерії оцінювання самоосвіти психолога.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [2, 3, 7,14]; • додаткові: [2]. 	6	6
2.3.	<p>Тема 6. Самоорганізація майбутніх психологів під час навчання у ВНЗ. Зміст поняття «самоорганізація». Методи розвитку здатності до професійної самоорганізації психологів. Інноваційні заходи спрямовані на забезпечення ефективності процесу самоорганізації. План та програма професійного самовдосконалення: види, правила та технології побудови. Самоконтроль та самокорекція діяльності психолога в процесі професійного самовдосконалення. Самоменеджмент як провідний механізм самовдосконалення психолога.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [7,14]; • додаткові: [8]. 	1	1
2.4.	<p>Тема 7. Формування професійного іміджу майбутніх психологів у процесі професійної підготовки. Зміст поняття «імідж». Імідж як показник професійного зростання психолога. Показники іміджу психолога. Засоби формування професійного іміджу майбутніх психологів у процесі професійної підготовки.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [3, 7,14]; • додаткові: [2]. <p>Модульний контроль Разом за другим модулем</p>	1	1

4.2. Плани практичних занять

Змістовий модуль І. Самовдосконалення особистості як психолого-педагогічна проблема

Практичне заняття 1 (до теми 1). Тема 1. Самовдосконалення як чинник професійного розвитку особистості.

1. Характеристика феномену самовдосконалення особистості у науковій літературі (філософські, психологічні та педагогічні аспекти)
2. Структурні компоненти готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [3, 7];
- додаткові: [4].

Практичне заняття 2 (до теми 2). Діагностика готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.

1. Критерії та показники готовності до професійного самовдосконалення.
2. Порівняльна характеристика методик діагностики готовності майбутніх психологів до особистісного та професійного самовдосконалення.
3. Діагностичні методики, спрямовані на виявлення стану готовності до професійного самовдосконалення.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1, 3, 4, 9, 14];
- додаткові: [4, 6].

Практичне заняття 3 (до теми 3). Особливості формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.

1. Педагогічні умови формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення під час навчання у ВНЗ.
1. 2. Методи формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення під час навчання у ВНЗ.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1, 3, 4, 9];
- додаткові: [2, 4, 6].

Змістовий модуль 2. Основні складові професійного самовдосконалення психолога

Тема 4. Особистісно-професійне самовиховання психолога

1. Характеристика концепцій самовиховання особистості.
2. Принципи самовиховання майбутнього психолога.
3. Напрями самовиховання психолога: розумове, моральне, фізичне, трудове, професійне, естетичне, вольове.
4. Етапи самовиховання психолога.
5. Методи, прийоми, засоби і технологія самовиховання психолога.
6. Формування мотивації самовиховної активності.
7. Вольовий аспект самовиховання.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [3, 7,14];
- додаткові: [9].

Тема 5. Самоосвіта майбутніх психологів у процесі навчання у ВНЗ.

1. Характеристика понять “освіта”, “самоосвіта”, “самостійна робота”.
2. Нормативно-правові документи Міністерства освіти та науки, які спрямовують на самоосвіту.
3. Індивідуальні та колективні форми професійної самоосвіти психолога.
4. Новітні засоби самоосвіти психолога.
5. Методи самоосвіти психолога.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [37,14];
- додаткові: [9].

Тема 6. Самоорганізація майбутніх психологів під час навчання у ВНЗ.

1. Побудова плану та програми професійного самовдосконалення: види, правила та технології побудови.
2. Самоконтроль та самокорекція діяльності психолога в процесі професійного самовдосконалення.
3. Методи розвитку здатності до професійної самоорганізації психологів.
4. Інноваційні заходи спрямовані на забезпечення ефективності процесу самоорганізації.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [4, 5, 7,12];
- додаткові: [4,].

Тема 8. Формування професійного іміджу майбутніх психологів у процесі професійної підготовки.

1. Зміст поняття «імідж» та «бренд» психолога.
2. Імідж як показник професійного зростання психолога.
3. Засоби формування професійного іміджу майбутніх психологів у процесі професійної підготовки.
4. Розвиток професійного іміджу у процесі неперервного професійного зростання .

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [4, 7,12,14];
- додаткові: [4,].

4.3. Організація самостійної роботи студентів

1. Діагностика стану розвитку особистісних факторів, які сприяють професійному самовдосконаленню.
2. Складання рекомендацій для майбутніх психологів, щодо формування професійного самовдосконалення під час навчання у ВНЗ.
3. Складання особистого договору професійного самовдосконалення.
4. Створення проекту «Мое майбутнє».
5. Розробка проекту тренінгу формування професійного самовдосконалення у психологів.
6. Підібрати вислови відомих людей про самовиховання, роботу над собою, самопізнання, самовдосконалення.
7. Зробити повідомлення про особливості самовдосконалення над собою таких видатних психологів як: А.Адлер, Е.Берн, М.Еріксон, Г.Костюк, Г.Айзенк, З.Фрейд, К.Юнг, А.Маслоу, Ж.Піаже, К.Роджерс.
8. Повідомлення про різні системи та методики самовдосконалення (давньогрецьку, систему йоги, систему Д.Карнегі і т.д.).
9. Проілюструвати систему методів і прийомів самовиховання прикладами з прочитаної літератури, переглянутих телефільмів, історії.
10. Написати казку (притчу) про самовиховання (на сюжет “Транзактного аналізу”, “ Піраміди Маслоу ” або власний варіант).
11. Описати автопортрет ідеального студента-психолога (можна додати малюнок або фото).
12. Розробити “заповіді сучасного студента” (можна використовувати поради щодо самовиховання В.О.Сухомлинського у “Листи до сина”, “Сто порад учителеві”).
13. Розробити поради своїм однокурсникам, майбутнім клієнтам (діти-дорослі) щодо організації самовиховання.
14. Розробити програму формування (корекції) власного іміджу.

4.4. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи

Головна мета проведення самостійної роботи полягає у необхідності більш широкого огляду тематики курсу з використанням різноманітних рекомендованих матеріалів. Важливою складовою самостійної роботи студентів є виконання індивідуальних завдань.

Індивідуальні завдання мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Для обов'язкового виконання студентам пропонується виконати такий вид позааудиторної індивідуальної роботи як індивідуальні науково-дослідні завдання (10 завдань), кожне з яких окремо подається, захищається та оцінюється.

Метою індивідуальних науково-дослідних завдань є самостійна робота та опанування питань комплексної теми «Арт-терапевтичний інструментарій», а також систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу в цілому.

Порядок подання та захист індивідуального науково-дослідного завдання:

1. Виконана робота подається у вигляді мультимедійної презентації та/або скріплених аркушів формату А4 (доповідь) з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання.

2. Творча робота подається викладачу, який проводить практичні заняття з даної дисципліни за два тижня до семестрового контролю.

3. Оцінка за роботу виставляється на заключному практичному занятті з навчальної дисципліни на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом індивідуального завдання та публічного захисту студентом.

4. Оцінка за роботу враховується при виведенні підсумкової оцінки (заліку) з навчального курсу. Оцінювання здійснюється в межах 40% від загальної кількості балів, тобто може складати від 1 до 40 балів.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (творча робота).

Завдання 1. Продіагностувати професійний імідж та бренд психолога, узагальнити отримані результати. Запропонувати приблизний план корекційних заходів.

Завдання 2. Розробити власну програму професійного самовдосконалення на 1 рік та 10 років.

V. Контроль якості знань студентів

Форми і методи поточного контролю

Доповіді, презентації студентів на практичних заняттях, виконання ІНДЗ, двох МКР.

Використання методів самостійної роботи студентів по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, конспектування першоджерел, ведення психологічних тематичних словників.

Модульна контрольна робота № 1

Варіант 1.

1. Професійне самовдосконалення – свідомий, цілеспрямований процес підвищення рівня власної професійної компетенції і розвитку професійно значущих якостей відповідно до соціальних вимог, умов професійної діяльності і власної програми розвитку.

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

2. Важливим способом професійного вдосконалення психологів є активна участь у житті психологічного співтовариства.

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

Варіант 2.

1. У загальному плані можна виділити основні напрямки («вектора») професійного самовдосконалення психолога:

Постійне поліпшення своєї роботи, що в свою чергу, передбачає:

1) рішення проблем клієнтів (в ідеалі - формування у клієнтів готовності до самостійного вирішення своїх проблем),

2) розробку нових методів роботи ;

3) формування в самому собі готовності до вирішення все більш і більш складних (і цікавих) психологічних проблем, тобто розвиток себе як професіонала і т.п.

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

2. Самоосвіта студента-психолога. Для цього слід навчитися планувати свій вільний час, скласти певний план і програму своїх основних дій тощо. Іноді це краще робити спільно з однокурсником. Але реально досить складно жити і вчитися за «наперед складеним планом», хоч у житті дорослого фахівця так і є. Набагато важливіше мати загальну мету, ідею, виділити для себе головні проблеми, які повинні хвилювати Вас у різних ситуаціях. Оскільки психолог - професія творча, то таку творчість повністю неможливо алгоритмізувати з допомогою чітко виконуваних програм. Але якщо у творчої людини є ідея, що її хвилює, то у різних життєвих ситуаціях вона свідомо (або навіть неусвідомлено) шукатиме відповіді на хвилюючі її запитання, бо відомо, що навіть «безсоння - колиска творчості».

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

Модульна контрольна робота № 2

Варіант 1.

1. Самостійна підготовка статей може дуже сильно мобілізувати молоду людину у професійному розвитку. Саме підготовка наукового тексту - це вже виклад деякої

ідеї. Було б добре, якщо ці тексти відображають якісь ідеї, а не просто є формальною умовою для побудови кар'єри.

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

2. Участь в наукових конференціях, психологічних школах. Це також сильно мобілізує молодого психолога, підвищує у ньому почуття відповідальності за свій професійний рівень, особливо, коли доводиться готувати доповіді та виступати у присутності своїх однокурсників і відомих психологів. Сама підготовка до таких формальних заходів звичайно здійснюється студентом (або молодим фахівцем) без якогось примусу і в цьому значенні її можна віднести до неформальних шляхів саморозвитку.

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

Варіант 2.

1. *Самоосвіта студента-психолога.* Для цього слід навчитися планувати свій вільний час, скласти певний план і програму своїх основних дій тощо. Іноді це краще робити спільно з однокурсником. Але реально досить складно жити і вчитися за «наперед складеним планом», хоч у житті дорослого фахівця так і є. Набагато важливіше мати загальну мету, ідею, виділити для себе головні проблеми, які повинні хвилювати Вас у різних ситуаціях. Оскільки психолог - професія творча, то таку творчість повністю неможливо алгоритмізувати з допомогою чітко виконуваних програм. Але якщо у творчої людини є ідея, що її хвилює, то у різних життєвих ситуаціях вона свідомо (або навіть неусвідомлено) шукатиме відповіді на хвилюючі її запитання, бо відомо, що навіть «безсоння - колиска творчості».

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

2. *Вчитися у клієнтів,* серед яких зустрічаються люди дуже проникливі і тонко відчуваючі ситуацію. У повноцінних консультаціях важливо так організувати роботу, щоб всі здібності і таланти психолога були ніби поєднані з талантами клієнта, коли у спільній роботі клієнт чомусь вчиться у психолога, а психолог - у клієнта.

а) погоджуюся; б) заперечую

Доведіть свою думку.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання: *екзамен*

Питання до екзамену

1. Розкрийте поняття самовдосконалення особистості як психолого-педагогічну проблему.
2. Назвіть компоненти готовності до професійного самовдосконалення майбутніх психологів.
3. Поясніть зв'язок самоактуалізації і творчості у процесі професійного самовдосконалення.
4. Розкрийте сутність та структура готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.
5. Розкрийте етапи самоосвіти психолога.
6. Поясніть особливості формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.
7. Розкрийте педагогічні умови, зміст та форми формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.
8. Назвіть дії особистості за Л.Зайвертом, які допомагають здійснювати самоменеджмент.
9. Обґрунтуйте психологічні характеристики самоактуалізованої особистості.
10. Розкрийте основні складові професійного самовдосконалення психолога.
11. Охарактеризуйте розвиток ідей самовиховання в історії людства.
12. Визначте основні вимоги до самоосвіти психолога.
13. Поясніть сутність, зміст та особливості самовиховання психолога.
14. Розкрийте етапи і чинники самовиховання психолога.
15. Поясніть основні вимоги до самоосвіти психолога.
16. Назвіть основні методи і засоби самовиховання
Охарактеризуйте процес самовиховання на різних вікових періодах.
18. Назвіть нормативно-правові документи Міністерства освіти та науки, які спрямовують на самоосвіту.
19. Поясніть співвідношення між поняттями “освіта”, “самоосвіта”, “самостійна робота”
20. Обґрунтуйте особливості самовиховання студента-психолога.
21. Поясніть чинники, які впливають на самовиховання особистості.
22. Обґрунтуйте формування професійного іміджу майбутніх психологів у процесі професійної підготовки.
23. Поясніть особливості самовиховання психологів.
24. Назвіть методи формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.

25. Поясніть співвідношення між поняттями самоактуалізація і самореалізація.
26. Обґрунтуйте формування готовності до професійного самовдосконалення майбутніх психологів в педагогічній теорії та практиці.
27. Поясніть процес самовиховання особистості на різних етапах професіогенезу психолога.
28. Розкрийте зміст поняття «самовдосконалення».
29. Поясніть процес цілеполагання у професійному самовдосконаленні психолога.
30. Розкрийте процес мотивації у професійному самовдосконаленні психолога.
31. Визначте технологію побудови іміджу психолога.
32. Охарактеризуйте засоби професійного самовдосконалення психолога.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60 – 69 б.

Розрахунок максимальної кількості балів, що присвоюються студентам

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
----------------	--	---------------------------------	--------

Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	4	20
Робота на практичному, лабораторному занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	5	4	20
ІНДЗ	30	1	30
Модульна контрольна робота	15	2	30
максимальна кількість балів 100			

**VI. Навчально-методична карта спецкурсу «Основи професійного самовдосконалення психологів»
Разом: 90 год. Індивідуальна робота: лекції: 16 год, семінарські: 11 год. Самостійна робота: 57 год.**

Модулі	І модуль				II модуль							
Лекції	1	1	1		1	1	1	1				
Дати	02.09.	09.09	16.09		30.09	07.10	6.11	13.11				
Теоретичні розділи	Самовдосконалення особистості як психолого-педагогічна проблема				Основні складові професійного самовдосконалення психолога							
Теми лекцій	Самовдосконалення як чинник професійного розвитку особистості.	Діагностика готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.	Особливості формування готовності майбутніх психологів до професійного самовдосконалення.		Особистісно-професійне самовиховання психолога	Самоосвіта майбутніх психологів у процесі навчання у ВНЗ.	Самоорганізація майбутніх психологів під час навчання у ВНЗ.	Формування професійного іміджу майбутніх психологів у процесі професійної				
Модулі	І модуль				II модуль							
Практичні заняття	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Дати	09.09	23.09			11.12.							

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Базова

- Афанасьєва Т.О. Психологічний супровід професійного розвитку майбутнього психолога у вищому навчальному закладі : Дис. канд. пс. наук: 19.00.07 /Тетяна Олександрівна Афанасьєва. Класич. Приват.ун-т.- Запоріжжя., 2011. - 190 с.
2. Бех І.Д. Саморозвиток і процес самореалізації особистості. Електронний ресурс
  3. Бондар В.І. Критичне мислення в психології та педагогіці: сутність, розвиток, формування: посібник/В.І.Бондар; Мін-во освіти і науки України, НПУ ім.М.П.Драгоманова. – К.: Вид-во НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2015. – 107 с.
  4. Деркач А.А. Акмеологические основы развития профессионала / А.А. Деркач. – М.: Изд-во Моск. психолого-соц. инст-та ; Воронеж : НПО “МОДЭК”, 2004. – 752 с.
  5. Зайверт Л. Ваше время – в Ваших руках: Советы деловым людям, как эффективно использовать рабочее время. / Пер. с нем. / М.:Интерэксперт – Инфра - М, 1995. – 267 с.
  6. Затворнюк О.М. Формування та розвиток професійного іміджу майбутніх психологів» // Освіта та розвиток обдарованої особистості: Щомісячний науково-методичний журнал. 2014. №9-10 (вересень-жовтень) С.41-45.
  7. Лукашевич Н.П. Теория и практика самменеджмента / Н. Лукашевич [учеб. пос.]. – К.: МАУП, 1999.
  8. Маралов В.Г. Основы самопознания и саморазвития: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / В.Г.Маралов. — М.: Издательский центр «Академия», 2004. — 256 с.
  9. Матвієнко О.В., Затворнюк О.М. Професійна підготовка майбутніх психологів як психолого педагогічна проблема //Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. - №1. С.215-220.
  10. Миронова-Тихомирова А.С. Психологическая структура карьерной готовности выпускников вуза: Автореф. дис. Канд. психол.наук. – М., 2006. – 32 с.
  11. Могилевкин Е.А. Карьерный рост: диагностика, технологии, тренинг. Монография. – СПб.: Речь, 2007. – 336 с.
  12. Оршко Н.К. Специфіка самовдосконалення особистості на різних етапах її онтогенезу /Проблеми сучасної психології, 2013.- Вип. 21. С. 507-519.
  13. Поляков А.О. Педагогічні умови мотивації професійного зростання студентів педагогічних університетів у процесі неперервної освіти: автореф. дис... канд. проф. освіти: 13.00.04 / А.О. Поляков ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. — Х., 2008. — 20 с. — укр.
  14. Практикум по психологии профессиональной деятельности / Никифоров Г.С. и др. - СПб., 2000. - 304 с.

15. Пророк Н. В. Уявлення практичних психологів про професійне самовдосконалення [Текст] / Н.В. Пророк // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка / [за ред. С.Д. Максименка]. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2012. – Т. X. – Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. – Вип. 22. – С. 569-578.
16. Пророк Н.В. Професійне становлення практичного психолога: [Наукова монографія] / Н.В. Пророк. – К.: ПП «Канцлер», 2012. - 476 с.
17. Пророк Н.В. Уявлення про самовдосконалення в сучасній психології [Текст] / Н.В. Пророк // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка / [за ред. С.Д. Максименка]. – К.:ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2012. – Т. X. – Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. – Вип. 23. – С. 527-537.
18. Професійна підготовка практичного психолога як конкурентоспроможного фахівця: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за заг.ред. акад.НАПН України В.І.Бондаря, професора О.Я.Митника. – К.: Вид-во НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2015. – 392 с.
19. Пряжников Н.С. Профессиональное и личностное самоопределение. — М.: Институт практической психологии, Воронеж: НПО “МОДЭК”, 1996. — 256 с.
20. Романовський О.Г., Пономарьова О.С. Формування психологічної готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності : моногр. / за ред. О. Г. Романовського та О.С. Пономарьова. - Х. : Видавець Савчук О. О.; НТУ «ХШ», 2011. — 336 с.
21. Рувинський А.І. Психологія самовиховання / А. І. Рувинський, А. Е. Соловйова. – М.: Смысл, 1982. – 230 с.
22. Флярковська О.В. Програма школа самовдосконалення «Повір у себе»//Практична психологія та соціальна робота, 2013 №4. С. 38-59
23. Шестакова Т. В. Формирование готовности будущих педагогов к профессиональному самосовершенствованию: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 /Татьяна Витальевна Шестакова. - М., 2006. - 244 с.
24. Штепа О.С. Особистісна зрілість: Модель. Опитувальник. Тренінг. Монографія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. –